

sammenligne denne med den private, som man nu gjør, maa man lægge Mærke til, under hvilke Betingelser den offentlige Credit fremtræder, og under hvilke den private fremtræder. Regjeringen er ikke indskrænket med Hensyn til Renten, som den tilstaaer; Regjeringen har gjort sine Laan paa fordelagtige Betingelser; men den har desuagtet været nødt til at tilstaae 5 pCt., og har endda ikke paa det første Laan faaet fuld Valuta. Vi anerkjende det som en god Credit for Regjeringen, men hvorledes er du Forholdet med Hensyn til den Private? Kan den Private faae Laan til 4 pCt.; dertil svarer jeg Nei! Ja, hvori ligger da det? Kan han da slet ikke faae Laan? Jo, men, hvad der vanskeliggjør Udvæbningen meget betydeligt, er, at Loven træder imellem og siger til Enhver, som udlaaner Penge til meer end 4 Procent: du er en Agerkarl, og derfor skal du straffes. Just derved finder en betydelig Indskrænkning Sted, thi Pengeomsætningen kan ikke bevæge sig med Frihed. Det er kun under særegne Omstændigheder, at det kan udføres. Jeg vil gjøre opmærksom paa den Bysynderlighed, at Loven siger, at den lovlige Rente her i Landet er 4 pCt., og at derimod Regjeringen giver 5 pCt. og Banken tager 6 pCt. Jeg anfører det aldeles ikke her som nogen Bebreidelse, men kun som et Beviis for, at den egentlige Rente ikke kan siges at være 4 pCt. Pengeforholdene ere af en anden Bessaffenhed, og, naar man derfor fremkommer og siger, at den private Mand ikke paa gode Prioriteter kan faae Laan til 4 pCt., saa er Svaret ganske simpelt det: ja, det kan være ganske naturligt efter den Indflydelse, som den offentlige Credit maa have paa den private, da man ved at benytte det Offentliges Credit, ved at anlægge sine Penge i offentlige Papiere kan have mere end 4 pCt.; man har nemlig der 5 pCt. Nu vil man svare dertil, ja, dette afhjælpe vi ved Bevillinger. Ja, mine Herrer! det er en forunderlig Maade at gribe ind i Pengeforholdene paa. Det er en Anerkjendelse af, at Loven ikke er god, ikke er hensigtsmæssig, naar man begynder med et Bevillingssystem; og desuden maa man lægge Mærke til, at Bevillingen koster lige Meget, enten det angaaer et

stort eller et lille Laan, altsaa ville Omkostningerne ved at optage Laanet forstørres, jo mindre Laanet er; man vil komme til det Resultat, man ellers pleier nødtigt at komme til, at den, som har Brug for en lille Sum, og altsaa maafee i høi Grad trænger dertil, skal forholdsvis betale Mere ifølge Lovens Forskrifter, end den, som behøver en stor Capital. Jeg troer derfor virkelig ikke, at man uden videre kan sammenligne den offentlige og den private Credit, og sige: den første er god, og den anden er ikke god, og derfor skal man ikke bringe flere Obligationer paa Markedet. Jeg troer, at Hovedgrunden til, at den private Credit ikke kan benyttes paa den Maade, at den erholder Laan til 4 Procent, ligger i andre Forhold, og jeg troer, at det er nødvendigt, at man træffer en Bestemmelse om, at Penge kunne udlaanes til den Rente, som Debitorerne kunne være tjente med at give. Men der er endnu een Betragtning til. Man siger, disse 5 Millioner vilde trykke Markedet. Jeg maa i den Anledning bemærke, at for Dieblikket kan der, efter min Anskuelse, aldeles ikke være Tale om at bringe disse Obligationer paa Markedet. Det er en Contract, som afsluttes med udenlandske Huse, og Spørgsmaalet er, om Obligationerne ville hurtigt blive opkjøbte, saalænge de 5 Procents staae al pari, og de kongelige 4 Procents staae betydeligt under pari, og de kongelige 3 Procents Obligationer i en saadan Præis, at de give 4 Procent i Rente, foruden Sikkerheden om den Forsøgelse af Capitalen, som maa finde Sted paa Grund af, at disse Obligationer med Tiden skulle indløses og ville blive indløste til pari, og jeg mener nu, at, saalænge disse Omstændigheder ere tilstede, kan der ikke være Tvivl om, at Nogen skulde sætte nogen Capital i de nye Jernbaneactier, en Capital, som kunde antages at have den mindste Indflydelse paa vort Pengemarked, og, forsaavidt man mener, at engang i Tiden ville disse Obligationer komme tilbage, svarer jeg, at jeg skal med Glæde see den Tid, da Actierne blive kjøbt tilbage af danske Borgere; thi det er for mig et Beviis paa, at der er en Overfludscapital, som Landet kan anvende til saadanne Anlæg, og her kan kun være Tale om en Overfluds-